

Nyheter från Radiomuseet

Nr 35, 1 december 2011

Detta nyhetsbrev är sänt till alla medlemmar vilkas e-postadresser vi har i medlemsregistret och som inte meddelat att de inte vill ha nyhetsbrevet. Meddela någon av oss om du inte vill ha nyhetsbrevet i fortsättningen eller om du vill ha det ställt till någon annan e-postadress.

Lars Lindskog

Redaktör

l.lindskog@hem.utfors.se

Viktor Ohlsson

Webbmaster

viktor.ohlsson@von.pp.se

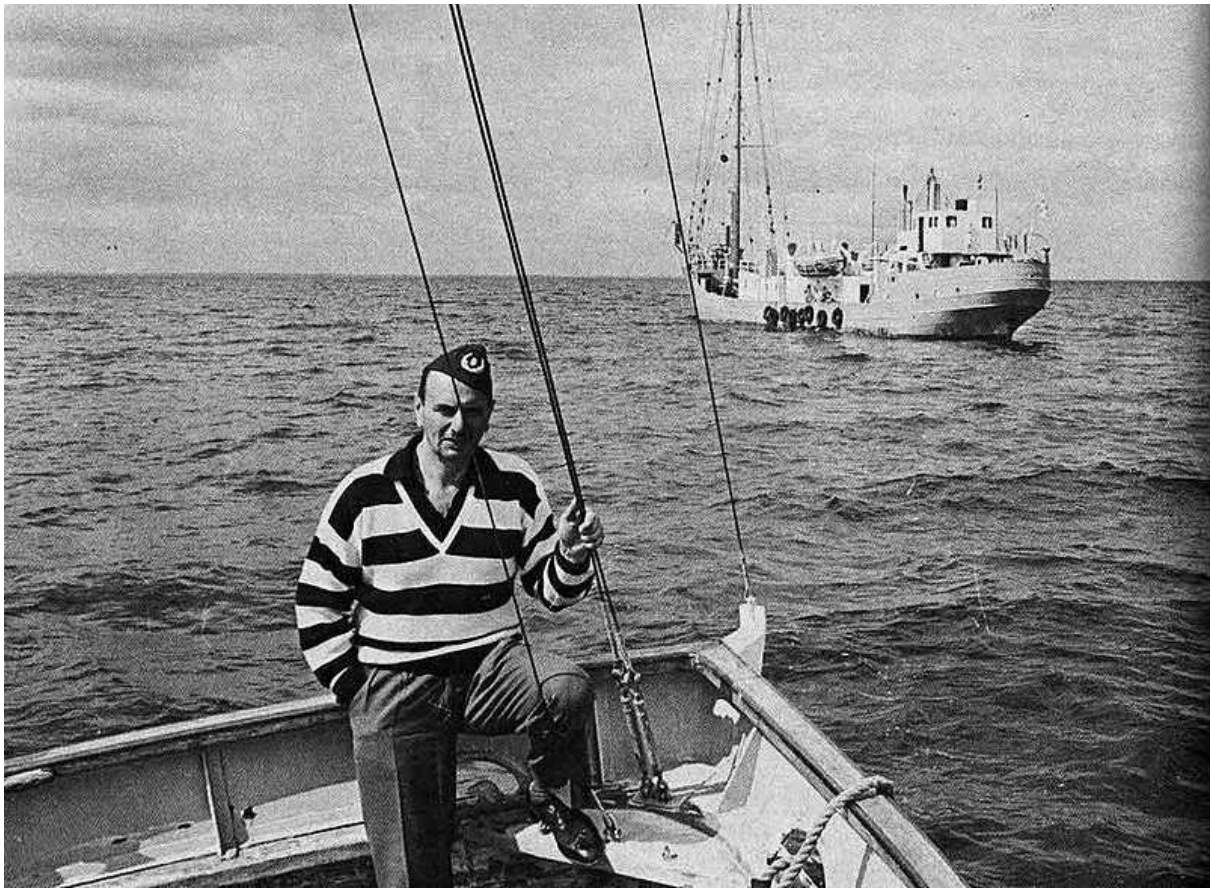
Bild: Lars Lindskog

Jul på Radiomuseet

Kom och lyssna till den spännande historien om Radio Nord den 10 december

Det är i 50 år sedan Radio Nord startade sina sändningar och vid vårt medlemsmötet den 10 december berättar Ronny Forslund den intressanta historien om Radio Nord och om livet på båten MS Bon Jour som låg på internationellt vatten ute på Nordsjön och sände musik, reklam och underhållning på 498 meter mellanvåg. Sändningarna ägde rum under 16 månader mellan den 6 mars 1961 - 30 juni 1962.

Mötet hålls i Hugo Hammars sal den 10 december klockan 12.

Fotografen okänd

Grundaren Jack S. Kotschack på väg till Radio Nords sändarbåt Bon Jour 1962

Radio Nord Revival

1961 startade Jack Kotschack radiosändningar på mellanvåg från fartyget MS Bon Jour, som låg på internationellt vatten utanför Stockholms skärgård. Sändningarna blev snabbt mycket populära och kom att för alltid förändra det radiopolitiska klimatet i Sverige.

I år, 50 år senare, har en Radio Nord Revival, en grupp entusiaster på olika sätt påmint oss om Radio Nord. Man har anordnat olika evenemang och inte minst genomfört ett antal radiosändningar på mellan- och kortvåg.

Ronny Forslund och Tore Andersson kommer att ta oss tillbaka till Radio Nord på 60-talet och också berätta om projektet Radio Nord Revival. Vi får höra om de program man gjorde, hur man hanterade tekniken runt detta och se bilder och lyssna på ljudupptagningar.

Ronny Forslund är DX-are och frilansjournalist och har varit en av de drivande krafterna för Radio Nord Revival och Tore Andersson (SMØDZB) har varit teknikchef för anläggningen på Kvarnberget som körde ut Radio Nord Revival på mellanvåg över Stockholm på 1512 kHz.

Moritz Saarman

moritz.saarmann@home.se

Radiopirater i Stockholm

Reklam för Radio 88 från 1973

När man hör om piratradions historia i Sverige faller tankarna oftast på de sändare som fanns på fartyg på internationellt vatten såsom Radio Nord på Nordsjön 1961-62 eller hos Britt Wadner och hennes Radio Syd i Öresund 1958-66.

Få känner kanske till den fullständiga lekstuga av olika små piratradio-stationer som sände på FM-bandet under åren 1970-82 speciellt inom

Stockholmsområdet. De hade oftast kort räckvidd, kort livslängd och hade sina sändningstider mellan klockan 9-10 under vissa kvällar i veckan. Bakom sändningarna stod oftast enbart några få personer som försökte finansiera verksamheten med reklam. Även Maranata hade illegala sändningar på gång men under ett annat namn. Ett av målen för radiopiraterna var att få bort radiomonopolet vilket delvis lyckades. År 1982 fick Sverige en närradiolag som gav möjligheter för föreningar att sända reklamfria program över gemensamt ägda sändare. 1993 godkände en borgerlig regering även reklamfinansierad privatradio och man sålde ut frekvenser till olika intressenter.

Ingemar Lindqvist i Stockholm har en omfattande och mycket läsvärd hemsida där man kan finna en massa information om dessa radiopirater från 1970 till 1990. Hemsidan bjuder också på fina ljudpresentationer med inspelningar från olika stationer.

<http://radiohistoria.jvnf.org/pirat2.htm>

Lars Lindskog
l.lindskog@hem.utfors.se

Hur fungerar egentligen Tefifonen

I förra numret av NfR presenterade vi Tefifonen som en bandspelare men skrev inte att detta egentligen är en "bandgrammofon" dvs den fungerar som en grammofon men i stället för att ljudet är inspelat på en rund skiva så har man använt ett plastband i en closed loop på vilket ett stort antal spår är graverade.

Övre halvan på bandet motsvaras av skivside A och den undre av skivside B. Mellan dessa kan man växla med det runda hjulet som syns ned till höger på Tefifonen. Ovanför hjulet sitter en skala graderad från 0 till 4. Med hjälp av ratten kan man även välja vilken stycke man vill spela på bandet precis som när man väljer spår på en grammofonskiva. Den nedre vita knappen är strömbrytare och med den övre vita knappen för man in mekanismen med nålen mot bandet så att avspelnigen startar.

Så här ser bandet ut i närbild. Övre halvan motsvarar skivside 1 och undre skivside 2. Varje sida på bandet kan ha ett tiotal spår.

Bilder: Lars Lindskog

Om man följer bandet i en genomskinlig demonstrationskassett kan man se hur det matas in i rullens periferi och hämtas ut från rullens centrum.

Boden radio igång först i landet 1921

Den 12 juli var det 90 år sedan den första officiella rundradiosändningen i Sverige sändes från radiobunkern i Boden. Detta skedde i samband med firandet av Luleå stads 300 årsjubileum. Allmänheten och Gustaf V kunde då för första gången lyssna på radio. Senare under sommaren kunde även riksdagens ledamöter på besök i Norrbotten avlyssna sändningar med tal och musik från Boden.

Bild: Okänd fotograf

Byggnadsplatsen för Boden Radio besöktes av konung Gustaf V 1916.

I samband med firandet av 90-årsdagen visades radioutrustning från radiobunkern på Forsvarsmuseum Boden där även ett antal föreläsningar med anknytning till Boden radio hölls. Där kommer också den av Norrbottens museum producerade vandringsutställningen om tidig rundradio i Norrbotten att visas för första gången. Den kommer senare att ställas ut på ett antal platser i Norrbotten.

Bild: Teracom

Foto från Teracoms kontor i Luleå

Bob Jacobsson visar upp mikrofonen som användes vid den första sändningen 12 juli 1021. På hyllan står sändarutrustningen och under denna den tillhörande omformaren. Sändaren är tillverkad av Dr Erich E Huth GMBH, Berlin.

Bengt Lundberg

bengt.lundberg35@bredband.net

Gothia Big Band spelade på Radiomuseet

Trots ovädret kom orkestern och spelade härligt för en mindre men mycket tacksam åhörarskara som trotsat stormen och kommit söndagen den 27 november. Presentatör och inlevelsefull sångerska var som vanligt Lisbeth Kilander.

Bilder: Lars Lindskog

Ersättning för anodbatterier

När man har lyckats laga en bärbar rörmottagare från femtiotalet så ställs man inför problemet att apparaten aldrig kan bli riktigt bärbar eftersom det inte finns några anodbatterier att köpa längre. Men det har ju annars hänt mycket spännande på batterifronten. Ett litium-jon-batteri på exempelvis 7,4 Volt och 1 Ah är väsentligen mindre än ett 67,5 Volts anodbatteri. Det borde kunna bli plats för en DC/DC spänningsomvandlare 7,4/67,5 Volt och max 25 mA tillsammans med litumbatteriet på det utrymme som är avsett för anodbatteriet, och även om man måste räkna med förluster i omvandlaren så borde 1 Ah räcka ett ganska bra tag.

Därför undrar jag om någon av Föreningens mångkunniga medlemmar skulle

kunna åta sej att konstruera en lämplig spänningsomvandlare så att jag skulle kunna bli helt mobil med min fyrarörs Crown MW mottagare. Det finns f.ö. en nästa lika dan i Radiomuseets samling, tyvärr inte helt komplett.

Bo Sörensson
0730 322 192
bo@sorensson.se

Information från styrelsen

Kvartalsmöte 10 december

Nästa kvartalsmöte är den lördagen den 10 december. Vi kommer att få höra ett föredrag om Radio Nord och en spännande epok i utvecklingen av rundradiosändningar. Dessutom ska vi inviga den nya DX-hörnan som utökats med ny utrustning och nya möjligheter att lyssna på radiosändningar från hela världen.

Årsmöte med Radiohistoriska föreningen

Årsmötet äger rum lördagen den 17 mars kl 12.00. Det är långt dit, men det är redan nu tid att börja fundera på eventuella motioner till möte. Dessa ska vara styrelsen tillhanda senast 25 januari. Fundera också på förslag till ledamöter i styrelsen. Sammanställande i valberedningen är Lennart Nilsson.

Styrelsen önskar alla läsare en God Jul och ett Gott Nytt År!

Kent Ahlqvist
Ordförande
kent.ahlqvist@bredband.net

TV-tekniker sökes

Radiomuseet har flera äldre TV-mottagare och videobandspelare som behöver kontrolleras och i vissa fall repareras så att de går att använda. Vi söker någon, som har tidigare erfarenheter av TV-reparationer och som kan tänka sig att arbeta med den uppgiften för Radiomuseet. Om Du skulle vara intresserad och ha tid så kontakta gärna oss på Radiomuseet.

Lars Lindskog
Redaktör
l.lindskog@hem.utfors.se

Göran Jonsson
Områdesansvarig
go.bri@telia.com

Nu kommer Audionen!

Audionen nr 4 / 2011 kommer i våra brevlådor på måndag eller tisdag i nästa vecka om allt går som planerat. Audionen är verkligen efterlängtd.

Vi får Audionen tack vare en fin insats från Sven Persson, som hoppat in som redaktör för tidningen.

Nästa deadline för Nyheter från Radiomuseet är lördagen den 31 december

Vidarebefordra gärna Nyheter från Radiomuseet till vänner och bekanta, om Du vill sprida kunskap om Radiomuseet och allt vi sysslar med där!

Facebook

Radiomuseets sida på Facebook läses av allt fler personer. Det märkte vi när vi gjorde reklam för utförsäljningen i trapphuset den 15 och 16 oktober då det kom många yngre personer och handlade som hade läst om den på Facebook. Adressen är som vanligt:

<http://www.facebook.com/home.php?#/pages/Goteborg-Sweden/Radiomuseet/136495834874?ref=ts>

kloka ord

"Vi låter oss inte luras av så enkla bukalartrick"

*Jean Boullard, medlem av den franska vetenskapsakademin 1883
- efter en demonstration av Edisons phonograph*

Bild: [Norman Bruderhofer, www.cylinder.de](http://www.cylinder.de)

Med tillönskan om en riktig
God Jul och ett Gott Nytt År från
Radiohistoriska Föreningen i Västsverige